

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Vojtěcha Šimíčka a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobkyně: **I. I.**, zastoupena Mgr. Romanem Seidlerem, advokátem se sídlem Plzeň, Na Jíkalce 13, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 29. 11. 2004, č. j. 62 Az 75/2004 - 21,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Kasační stížností podanou v zákonné lhůtě se žalobkyně jako stěžovatelka domáhá zrušení shora uvedeného rozsudku Krajského soudu v Ostravě, kterým byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 28. 7. 2004, č. j. OAM-2324/VL-07-15-2004. Tímto rozhodnutím byla zamítnuta její žádost o udělení azylu jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky (dále jen zákon o azylu). Rozsudek krajského soudu vycházel ze skutečnosti, že rozhodnutí žalovaného bylo vydáno v souladu se zákonem a na základě dostatečně zjištěného skutečného stavu věci a bylo přesvědčivě odůvodněno.

Stěžovatelka proti tomu v kasační stížnosti výslovně uplatňuje důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále též „s. ř. s.“). Konkrétně pak popisuje problémy, které měla s věřiteli a bývalým přítelem a kvůli kterým odešla z Ukrajiny a požádala o azyl. Domnívá se, že tyto její problémy naplňují význam

pojmu pronásledování ve smyslu § 2 odst. 6 zákona o azylu, neboť se jí podle jejího přesvědčení nedostane účinné ochrany ze strany ukrajinských orgánů a obava před věřiteli ji omezuje ve svobodě shromažďovat se se svými přáteli, a tak jsou omezena její politická práva. Krajský soud pak pochybil, když se dostatečně nevypořádal s otázkou, zda v daném případě nebyly splněny podmínky pro udělení azylu z humanitárního důvodu podle § 14 zákona o azylu. S ohledem na problémy, které jí věřitelé způsobují, a rovněž na skutečnost, že na území České republiky vede spořádaný život, se stěžovatelka domnívá, že by mohla naplňovat důvody pro udělení humanitárního azylu. Vzhledem k uvedenému navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek Krajského soudu v Ostravě zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení; požádala také o přiznání odkladného účinku této kasační stížnosti.

Žalovaný v písemném vyjádření ke kasační stížnosti navrhl, aby ji Nejvyšší správní odmítl jako nepřípustnou, neboť námitky stěžovatelkou uplatněné v žalobě se neshodují s důvody uplatněnými v kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je žadatel chráněn před důsledky rozhodnutí krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatelky žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Ze správního a soudního spisu vyplynulo, že dne 8. 7. 2004 požádala stěžovatelka o udělení azylu. Ve své žádosti uvedla, že na Ukrajině měla finanční problémy a potíže se svým manželem. Rozvedla se a odjela od České republiky. Při pohovoru k důvodům svojí žádosti uvedla, že na Ukrajině podnikala, ale nedařilo se jí a zadlužila se. Věřitelé po ní chtěli peníze vrátit, ale stěžovatelka neměla z čeho. K těmto problémům se přidaly rovněž potíže s přítelem (jehož nesprávně v žádosti označila za manžela), který „holdoval alkoholu“ a fyzicky ji občas napadl. Stěžovatelka se proto rozhodla odejít z Ukrajiny a v České republice vydělat peníze. Žalovaný posléze její žádost zamítl jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu, neboť stěžovatelka neuváděla skutečnosti svědčící o tom, že by mohla být vystavena pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu. Proti tomu podala stěžovatelka žalobu, kde namítala porušení tam vyjmenovaných ustanovení správního řádu, dále § 12 a § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu, rovněž zpochybnila absenci výroku o neudělení azylu podle § 14 zákona o azylu a vyslovila domněnku, že na udělení humanitárního azylu má nárok.

Nejvyšší správní soud se s ohledem na skutečnosti, které vyplynuly ze spisu, nemohl ztotožnit s návrhem žalovaného, aby kasační stížnost odmítl jako nepřípustnou, neboť neshledal, že by stěžovatelka kasační stížnost opírala jen o důvody, které neuplatnila v řízení před krajským soudem (§ 104 odst. 4 s. ř. s.); zdejší soud je naopak toho názoru,

že žalobní body se téměř kryjí s důvody uplatněnými v kasační stížnosti a kasační stížnost proto projednal věcně.

Důvodnost kasační stížnosti posoudil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst.2, 3 s. ř. s.).

Stěžovatelka výslovně uplatňuje důvod kasační stížnosti uvedený v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. – nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Domnívá se totiž, že splňuje podmínky pro udělení azylu podle § 12, případně § 14 zákona o azylu a nebylo tak možné zamítnout její žádost jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu. Dále také namítá, že soud pochybil, když se nedostatečně vypořádal s otázkou, zda v daném případě byly splněny podmínky pro udělení azylu z humanitárního důvodu. Uplatňuje tak rovněž důvod kasační stížnosti uvedený v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. – vadu řízení před soudem.

Pokud stěžovatelka namítá, že jí měl být udělen azyl podle § 12 zákona o azylu a že žalovaný nezákonně zamítl její žádost o udělení azylu jako zjevně nedůvodnou, nemůže s ní Nejvyšší správní soud souhlasit. Podle § 12 zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec: a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má. Co se pak rozumí pronásledováním pro účely zákona o azylu je stanoveno v § 2 odst. 6 tohoto zákona a to tak, že za pronásledování se považuje ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady ve státě, jehož je cizinec státním občanem, nebo státu posledního trvalého bydliště v případě osoby bez státního občanství nebo pokud tento stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním.

Stěžovatelka v průběhu správního řízení ani řízení před krajským soudem nikdy neuvedla, že by byla pronásledována za uplatňování politických práv a svobod, ani že má obavu z pronásledování z důvodů uvedených v § 12 písm. b) zákona o azylu. Naopak vždy tvrdila, že do České republiky odešla kvůli dluhům, potížím s věřiteli a problémům ve svém osobním životě. Omezení spojené s obavou před věřiteli za omezení politických práv považovat nelze. Nejvyšší správní soud setrvale rozhoduje tak, že ekonomické problémy žadatele o azyl v zemi původu nejsou azylově relevantním důvodem (např. rozsudek ze dne 31. 10. 2003, č. j. 4 Azs 23/2003 - 65, kde soud uvedl, že *ekonomické problémy žadatele o azyl v zemi původu, nejsou bez dalšího důvodem pro udělení azylu dle § 12 zákona o azylu* nebo rozsudek ze dne 27. 8. 2003, č. j. 5 Azs 3/2003 - 54, kde bylo konstatováno, že *obtíže žadatele o azyl stran obživy či možností seberealizace nelze bez přistoupení dalších okolností hodných zvláštního zřetele vnímat jinak, nežli jako důvody ekonomické.*) Rovněž se zdejší soud vyjádřil i k tomu, že potíže s věřiteli nesplňují znaky pronásledování podle § 2 odst. 6 zákona o azylu. Nejvyšší správní soud totiž již opakovaně judikoval, že o*bava z toho, že věřitelé budou po žadateli o azyl vymáhat své pohledávky, není azylově relevantním důvodem (§ 12 zákona o azylu), ani důvodem pro vyslovení překážky vycestování podle § 91 tohoto zákona.* (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 11. 2003, č. j. 4 Azs 26/2003 - 44). V rozsudku ze dne 18. 12. 2003, č. j. 6 Azs 45/2003 - 49 pak Nejvyšší správní soud uvedl, že strach vrátit se do země původu *kvůli potížím s věřiteli, není bez dalšího důvodem pro udělení azylu (§ 12 zákona o azylu). Problémy se soukromými osobami nebyly zapříčiněny důvody pro azylové řízení významnými, tedy pronásledováním*

z důvodu rasy, národnosti, náboženství, příslušnosti k určité sociální skupině či pro zastávané politické názory, ale snahou o vrácení dlužné částky. Za dané situace, kdy se stěžovatelka neobrátila o pomoc k příslušným státním orgánům, nelze vyhrožování soukromé osoby považovat za pronásledování ve smyslu § 2 odst. 6 zákona o azylu, neboť není splněna podmínka, že je jednání této osoby prováděno, podporováno či trpěno státními úřady nebo že stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit před takovým jednáním ochranu.

Stěžovatelka dále namítá, že krajský soud pochybil, když se nedostatečně vypořádal s otázkou, zda v daném případě byly splněny podmínky pro udělení azylu z humanitárního důvodu. Nejvyšší správní soud s touto námitkou nemůže souhlasit, neboť jak vyplynulo z napadeného rozsudku, krajský soud, který je v řízení o žalobě zásadně vázán uplatněnými žalobními body (§ 75 odst. 2 s. ř. s.), se stěžovatelčinou námitkou dostatečným způsobem zabýval. Uvedl totiž, že žalovaný nepochybil, když nerozhodoval o udělení azylu z humanitárního důvodu, neboť o neudělení azylu podle § 13 a 14 zákona o azylu se rozhoduje pouze tehdy, pokud je zjištěno, že v určitém případě nejsou důvody pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. V daném případě by takové rozhodování bylo nadbytečné, neboť žádost o udělení azylu byla zamítnuta jako zjevně nedůvodná. Uvedené odůvodnění je nejen zcela dostačující, ale také správné. Posuzování žádosti o udělení azylu ministerstvem se totiž sestává z řady procesních a materiálních hledisek, obsažených v zákoně o azylu, které je nutno vidět v jejich vzájemné provázanosti a také souslednosti. Pokud pak v řízení o azylu vyplyne některá ze skutečností taxativně uvedených v § 16 odst. 1 zákona o azylu, pak správní orgán bez dalšího – ale jen ve lhůtě podle odstavce 2 téhož ustanovení – zamítne žádost, aniž by v řízení zjišťoval existenci některého z důvodů pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Pro rozhodování o udělení azylu z některého z důvodů předvídaných v § 13 a § 14 zákona o azylu je však určující závěr o neexistenci důvodů pro udělení azylu podle § 12 citovaného zákona. Tento důvod však žalovaný vůbec nebyl povinen zkoumat, neboť zjistil, že stěžovatelka neuvádí žádné skutečnosti svědčící o tom, že by mohla být vystavena pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu a její žádost o udělení azylu zamítl jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu, bez toho aby se touto žádostí věcně zabýval. Tvrzený důvod kasační stížnosti uvedený v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. tak nebyl shledán.

Navíc je třeba uvést, že udělení tzv. humanitárního azylu neboli azylu z humanitárního důvodu podle § 14 zákona o azylu je věcí volné úvahy příslušného orgánu státní správy včetně úvahy o tom, zda jde o případ hodný zvláštního zřetele, protože na udělení azylu z humanitárního důvodu není právní nárok. Žadatel o azyl tudíž neudělením azylu z humanitárního důvodu nemůže být zkrácen ve svých právech. Soudu nepřísluší přezkoumávat, zda zde byly humanitární důvody či nikoli, to je věcí oprávnění správního orgánu, soud rozhodnutí o humanitárním azylu přezkoumává pouze z hlediska dodržení příslušných procesních předpisů, věcně jen v tom směru, zda správní orgán nepřekročil meze stanovené zákonem či zda se nedopustil libovůle. Jak již ale bylo uvedeno výše, v posuzovaném případě byla žádost stěžovatelky o udělení azylu zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle § 16 zákona o azylu a žalovaný tak vůbec nebyl povinen se důvody pro udělení azylu z humanitárního důvodu podle § 14 zákona o azylu zabývat. Nejvyšší správní soud tak sdílí závěry ve věci přijaté žalovaným i krajským soudem a v řízení neshledal nezákonnost ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Vzhledem k tomu, že nebylo zjištěno naplnění žádného tvrzeného kasačního důvodu, Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Stěžovatelka, která neměla v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení a úspěšnému žalovanému náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že se žalovanému právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává (§ 60 odst. 1, § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 5. října 2005

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu